بەناوی خودای بەخشندەو میهرەبان

بەناوی گەلەوە

پەرلەمانی کوردستان ـ عێراق

ژمارەی دەرچوون: 5

مێژووی دەرچوون: 2018/1/31

پشت بە حوكمی برگەی (1) لە ماددەی (56)ی یاسای ژمارە (1)ی ساڵی 1992ی هەموارکراو و، لەسەر داوای ژمارەی یاسایی ئەندامانی پەرلەمان، و لەسەر ئەو یاساكارییەش كە پەرلەمان لە دانیشتی ئاسایی ژمارە (6)ی رۆژی 2018/1/31 ئەنجامیداوە و، بەپێی ئەو دەسەلاتەش كە لە برگەی (سێیەم)ی (ماددەی یەكەم) لە یاسای ژمارە (2)ی ساڵی 2017 بەدەسەلاتی سەرۆكایەتی پەرلەمان دراوە، بڕیاری دەرچوواندنی ئەم یاسای دا:

یاسای ژمارە (2)ی ساڵی 2018

یاسای هەمواری یەكەمی هەمواری جێبەجێكردنی

یاسای هاتووچۆی ژمارە (86)ی ساڵی 2004 لە هەرێمی كوردستان ـ عێراق

ماددەی (1):

دەقی بەشی ژمارە (21)ی یاسای هاتووچۆ هەموار دەكرێت و بەم شێوەیەی خوارەوە دەخوێندرێتەوە:

یەكەم: هەر كەسێك سوارۆیەك (مركبة) بەبێ مۆڵەتی لێخورین یان بە مۆڵەتێكی لێخورینی لێ راكێشراوە، یان هەڵوەشێندرایەوە، یان ناتایبەت بە جۆری سوارۆیەكە لێبخورێت ئەوا بە پێبژاردنێك لە (250000) دووسەدوپەنجا هەزار دینار كەمتر نەبێت و لە (1000000) یەك ملیۆن دینار زیاتر نەبێت سزا دەدرێت و، ئەو كەسەی سوارۆیەكەی لەبەردەستە (خاوەنی بێت یان لە ژێر دەستی بێت) هەمان سزا دەدرێت ئەگەر رێگە بدات كەسێكی نامۆڵەتدراو بە لێخورین ئەم سوارۆیە لێبخورێت.

دووەم: لە حاڵەتی دووبارە ئەنجامدانەوەی ئەو تاوانەی لە برگەی (یەكەم)ی ئەو ماددەیە دەقی لەسەر كراوە ئەوا سزاكە دەبێتە بەند كردن بۆ ماوەیەك لە (1) یەك مانگ كەمتر نەبێت و لە (3) سێ مانگ زیاتر نەبێت و، پێبژاردنێك لە (250000) دووسەدو پەنجا هەزار دینار كەمتر نەبێت و لە یەك ملیۆن دینار زیاتر نەبێت.

ماددەی (2):

دەقی بەشی ژمارە (22)ی یاسای هاتووچۆ هەمواردەکرێت و بەم شێوەیەی خوارەوە دەخوێندرێتەوە:

یەکەم: هەر کەسێك لە ژێر کاریگەری ماددەیەکی سەرخۆشکار (مسکر) یان هۆشبەر (مخدر) سوارۆیەك (مرکبة) لێبخورێت ئەوا بە بەند کردن بۆ ماوەیەك کەمتر نەبێت لە (3) سێ مانگ و زیاتر نەبێت لە (6) شەش مانگ یان بە پێبژاردنێك کە لە (500000) پێنج سەد هەزار دینار کەمتر نەبێت و لە (1500000) یەك ملیۆن و پێنج سەد هەزار دینار زیاتر نەبێت سزا دەدرێت و، مۆڵەتی لێخورینەکەی لێ رادەکێشرێتەوە بۆ ماوەیەك لە (3) سێ مانگ زیاتر نەبێت.

دووەم: لە حاڵەتی دووبارە ئەنجامدانەوەی ئەو تاوانەی لە برگەی (یەکەم)ی ئەم ماددەیە دەقی لەسەر کراوە، ئەوا سزاکەی دەبێتە بەند کردن بۆ ماوەیەك کەمتر نەبێت لە (6) شەش مانگ و زیاتر نەبێت لە یەك ساڵ یان بە پێبژاردنێك کە لە (2000000) دوو ملیۆن دینار کەمتر نەبێت و لەگەڵ لێ راکێشانی مۆڵەتی لێخۆرینەکەی بۆ ماوەیەك لە (6) شەش مانگ کەمتر نەبێت.

سێیەم: لەکاتی ئەنجامدانەوەی تاوانەکە بۆ زیاتر لە دووجار سەرەڕای ئەو سزایانەی لە برگەی (دووەم)ی ئەو ماددەیەدا هاتووە و لێراکێشانی مۆڵەتی لێخورینەکە بۆ ماوەیەك دەبێت کە لە (3) سێ ساڵ زیاتر نەبێت.

چوارەم: پێویستە لەسەر دادگا بەڕێوەبەرایەتی هاتووچۆی پەیوەندار لە دەرکردنی بڕیاری لێراکێشانی مۆڵەتی لێخورین ئاگادار بکاتەوە لەدوای بنبڕبوونی حوکمی تاوانبارکردنەکە.

ماددەی (3):

دەقی بەشی ژمارە (23) ی یاسای هاتووچۆ هەموار دەکرێت و بەم شێوەیەی خوارەوە دەخوێندرێتەوە:

یەکەم: هەر کەسێك بەهۆی لێخوڕینی سوارۆیەك ببێتە مایەی ئازار یان نەخۆشی گەورە (اذی او مرض جسيمين) یان پەککەوتەیی (عاهة) هەمیشەیی بۆ کەسانی دیکە، یان سەروەت و سامانیان لەبەر رەچاو نەکردنی یاسا و پێرەوو رێنماییەکان، ئەوا بە بەندکردن بۆ ماوەیەك لە (6) شەش مانگ کەمتر نەبێت و لە (2) دوو ساڵ زیاتر نەبێت و بە غەرامەیەك لە (750000) حەفت سەدوپەنجا هەزار دینار کەمتر نەبێت و لە (1500000) یەك ملیۆن و پێنج سەد هەزار دینار زیاتر نەبێت سزا دەدرێت لەگەڵ لێراکێشانەوەی مۆڵەتی لێخورینەکە بۆ ماوەیەك لە (6) شەش مانگ کەمتر نەبێت.

دووەم: ئەگەر تاوانەکە ئەنجامدرابوو لە کاتی لێخورینی سوارۆیەکە بە سەرکێشی (رعونة)، یان بێ باکی (استهتار)، یان شوفێرەکە لە ژێر کاریگەری ماددەیەکی سەرخۆشکار (مسکر)، یان

هۆشبەر (مخدر) بوو بێت، یان یارمەتی ئەو کەسەی نەدابێت کەوا تاوانی لێکراوە، یان داوای یارمەتی نەکردبێت بۆی لەگەڵ بوونی توانای یارمەتیدانی، ئەوا سزاکەی دەبێتە بەندکردن (الحبس) بۆ ماوەیەك لە یەك ساڵ کەمتر نەبێت و لە (3) سێ ساڵ زیاتر نەبێت و یان بە پێبژاردنێك کە لە (1000000) یەك ملیۆن دینار کەمتر نەبێت و و لە (1500000) یەك ملیۆن وپێنج سەد هەزار دینار زیاتر نەبێت، یان بە هەردوو سزایەکە لەگەڵ لێراکێشانەوەی مۆڵەتی لێخورین بۆ ماوەیەك لە یەك ساڵ کەمتر نەبێت.

سێیەم: پێویستە لەسەر دادگا بەڕێوەبەرایەتی هاتووچۆی پەیوەندار لە دەرکردنی بڕیاری لێراکێشانی مۆڵەتی لێخورین ئاگادار بکاتەوە لەدوای بنبڕبوونی حوکمی تاوانبارکردنەکە.

ماددەی (4):

وەزارەتی ناوخۆ بە هەماهەنگی لەگەڵ وەزارەتی تەندروستی ڕێنمایی پێویست بۆ دیاریکردنی ڕێژەی مادده کحولیەکان لە لەشی شوفێر دەردەکات.

ماددەی (5):

کار بە هیچ دەقێکی ناکۆك لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایەدا ناکرێت.

ماددەی (6):

ئەم یاسایە لەدوای تێپەربوونی (30) سی ڕۆژ بەسەر بڵاوکردنەوەی لە ڕۆژنامەی فەرمیی (وەقایعی کوردستان)دا جێبەجێ دەکرێت و بەسەر ئەو تاوانانە پیادە دەکرێت کە لە دوای بەرکاربوونی ئەنجام دەدرێن.

هۆیەکانی دەرچواندن

بە لەبەر چاوگرتنی ئەو پەرەسەندنانەی هاتۆتە ئاراوە دوای دەرچوونی یاسای هاتووچۆی ژمارە (86)ی ساڵی 2004 لە پێناو سنووردار کردن وکەمکردنەوەی ڕووداوەکانی هاتووچۆ و پاراستنی گیان و سامانی هاووڵاتیان وگونجاندنی لەگەڵ ئامانجەکانی یاساکە، ئەم یاسایە دەرچوێندرا.

یوسف محمد صادق
سەرۆکی پەرلەمانی
کوردستان ـ عیراق

جعفر إبراهیم ئێمینکی
جێگری سەرۆکی پەرلەمانی
کوردستان ـ عیراق

بێگەرد دلشاد شکرالله
سکرتێری پەرلەمانی
کوردستان ـ عیراق